

ДОМ УЧЕНИКА СРЕДЊИХ ШКОЛА
ПАТРИЈАРХ ПАВЛЕ
БЕОГРАД

ДОМ УЧЕНИКА
СРЕДЊИХ ШКОЛА ПАТРИЈАРХ ПАВЛЕ
БЕОГРАД

Бр. 04/2512
18.06 2025 год.
БЕОГРАД, ЗДРАВЉА ЧЕЛАРА 14

ПРАВИЛНИК

О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉУ НА РАДУ

Београд, 2025

На основу **Закона о безбедности и здрављу на раду (Сл. гласник РС, бр. 35/2023)** и члана 32. Статута „Дома ученика средњих школа Патријарх Павле – Београд“, Управни одбор Дома ученика средњих школа „Патријарх Павле“ Београд, на седници одржаној 18.06.2025. године, усвојио је:

ПРАВИЛНИК

О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉУ НА РАДУ

І. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим **Правилником** израђеним у складу са **Законом о безбедности и здрављу на раду Сл. гласник РС, бр. 35/2023**), а према условима и потребама Дома ученика средњих школа „Патријарх Павле“, (у даљем тексту: Установа), уређују се међусобна права, обавезе и одговорности запослених из области безбедности и здравља на раду .

Члан 2.

Питања која се уређују овим **Правилником** нарочито су :

1. Права, обавезе и одговорности запослених;
2. Права, обавезе и одговорности послодавца;
3. Организовање послова безбедности и здравља на раду;
4. Избор представника запослених, обавезе консултовања, информисања и права запослених представника запослених и Одбора
5. Одређивање радних места са повећаним ризиком, као и услови које запослени треба да испуњава за рад на њима;
6. Одговорности запослених због повреда обавеза из области безбедности и здравља на раду,
7. Посебна заштита жена, младих, особа са инвалидитетом и професионално болесних;
8. Набавка , преглед и провера опреме за рад и набавка средстава за рад и средстава личне заштите,
9. Начин и поступак упућивања запослених на лекарски преглед;
10. Начин пружања прве помоћи у случају повреде или болести запослених на раду и поступак евакуације и спасавања запослених у случају елементарних непогода, експлозија, пожара и сл.;
11. Начин испуњавања обавеза према инспекцији рада, извештавању и вођењу евиденције прописане законом;
12. Обавештавање запослених;
13. Сарадња послодаваца и запослених

14. Издавање радне дозволе.

Члан 3.

Уређивање питања из претходног Члана има за циљ да се ближе уреде права, обавезе и одговорности у вези са безбедношћу и здрављем на раду, утврђене Законом о безбедности и здрављу на раду.

Члан 4.

Право на безбедан и здрав рад по овом **Правилнику** имају сва лица која су у радном односу и лица ангажована ван радног односа, ученици и студенти који се, у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду, налазе на обавезном производном раду, професионалној пракси или практичној настави или учењу кроз рад у систему дуалног образовања; лица која, у складу са законом, обављају волонтирање; лица која, у складу са законом, обављају привремене и повремене послове преко омладинске, односно студентске задруге; лица која су упућена на додатно образовање и обуку по упуту носиоца послова запошљавања; лица која код послодавца обављају рад у складу са посебним законима; лица која се затекну у радној средини, ако је о њиховом присуству упознат послодавац.

Члан 5.

Мере које се примењују за безбедан и здрав рад у **Установи** остварују се применом савремених техничких, технолошких, здравствених и других мера, побољшањем услова рада и спречавањем опасности по живот и здравље запослених, уз примену науке и научних сазнања, упоредо са програмом развоја **Установе**.

II. ПРАВА, ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТ ЗАПОСЛЕНИХ

Члан 6.

Запослени, као и сва друга лица која се по било ком основу налазе и раде у **Установи**, дужни су да се придржавају одредаба овог **Правилника**, законских прописа и других упутстава донетих у циљу спровођења мера за безбедан и здрав рад.

Запослени који се не придржава прописаних мера за безбедан и здрав рад, упутстава и налога Послодавца у погледу тих мера, чини тежу повреду радне обавезе.

Друга лица која се по другим основама налазе и/или раде у **Установи**, могу бити удаљени из **Установе** у случају не придржавања прописаних мера за безбедан и здрав рад, упутстава и налога Послодаваца у погледу тих мера.

Члан 7.

Запослени има право и обавезу да се упозна са прописима и мерама за безбедан и здрав рад пре него што отпочне да ради послове, односно радне задатке на које је распоређен или премештен, као и да се обучи за њихово спровођење.

Члан 8.

Запослени је дужан да послове, односно радне задатке обавља са дужном пажњом како би заштитио свој живот и здравље и безбедност на раду других запослених са којима ради.

Запослени има право и обавезу да се приликом рада служи и користи предвиђеним средствима техничке и личне заштите, да их наменски користи и да иста увек одржава у исправном стању.

Члан 9.

Запослени има право да послодавцу даје предлоге, примедбе и обавештања у вези са безбедошћу и здрављем на раду.

Члан 10.

Приликом рада запослени је дужан да се придржава одговарајућих радних поступака, упутстава за рад и упозорења, да радне операције и поступке на опреми за рад врши исправним алатом, а на начин и по поступку који су предвиђени мерама за безбедан и здрав рад.

Члан 11.

Ако примети недостатке, кварове и друге појаве које би могле да угрозе његову безбедност и здравље, безбедност и здравље запослених као и имовину Установе, запослени је дужан да обавести Послодавца .

Члан 12.

Запослени коме при раду прети непосредна опасност по здравље или живот, има право да одбије да ради на тим пословима, односно радним задацима, док се не спроведу прописане мере заштите. За то време може бити распоређен на друге послове који одговарају његовој стручној спреми и другим радним способностима.

Члан 13.

У смислу претходног Члана запослени има право **да одбије да ради** у следећим случајевима :

- ако му прети непосредна опасност по живот и здравље због тога што нису спроведене прописане мере за безбедност и здравље на радном месту на које је одређен, све док се те мере не обезбеде;
- ако му послодавац није обезбедио прописани лекарски преглед или ако се на лекарском прегледу утврди да не испуњава прописане здравствене услове, за рад на радном месту са повећаним ризиком;

- ако у току обуке за безбедан и здрав рад није упознат са свим врстама ризика и мерама за њихово отклањање, на радном месту на које га је послодавац одредио;
- дуже од пуног радног времена, односно ноћу ако би, према оцени здравствене установе која обавља делатност медицине рада такав рад могао да погорша његово здравствено стање;
- на средству за рад на којем нису примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду;
- ако му није издата прописана дозвола за рад.

У оваквим случајевима запослени може да се писаним захтевом обрати послодавцу ради предузимања мера које, по мишљењу запосленог, нису спроведене.

Члан 14.

У случају одбијања запослених да раде на пословима и радним задацима у смислу члана 13. овог **Правилника**, послодавац је дужан да утврди да ли је радња запосленог оправдана или не, и то:

- да ли постоји непосредна опасност по запосленог;
- да ли је непосредна опасност наступила услед неспровођења прописаних мера за безбедан и здрав рад;
- који је, евентуално, други случај наступио због којег је запослени одбио да ради.

Члан 15.

Ако се утврди да је захтев запосленог оправдан, Послодавац мора **у року од осам дана** од пријема захтева да предузме мере:

- да се обезбеди да на послу на коме је запослени одбио да ради не дође до повреде осталих запослених;
- да се непосредна опасност по живот и здравље запослених што пре отклони;
- да се запослени распореди да обавља друге послове који одговарају његовој стручној спреми и другим радним способностима;
- да се обезбеди повратак запосленог на његове послове и радне задатке, пошто се непосредна опасност отклони.

Уколико се утврди да је одбијање запосленог да ради у смислу Члана 13. овог Правилника неоправдано, а запослени и даље одбија да ради, послодавац је дужан да спроведе надлежну инспекцију рада.

Члан 16.

Ако запослени за време одбијања рада није распоређен на друге послове, а инспектор рада утврди да захтев запосленог није био оправдан, њему ће за ово време бити умањена накнада зараде. Послодавац у оваквим случајевима може предузети и друге мере утврђене Правилником о раду организације и/или другом општим активима привредног друштва.

Члан 17.

Послодавац је дужан да обезбеди да сви запослени буду обучени да предузму одговарајуће кораке у складу са својим знањем и техничким средствима, која су им на располагању у случају озбиљне, неизбежне и непосредне опасности по њихову безбедност и/или безбедност других и у случају када непосредни руководицац, који је одговоран, није присутан, да би избегли последице опасности.

Запослени може **напустити радно место** када му прети озбиљна, неизбежна и непосредна опасност по живот или здравље .

Запослени има право да предузме одговарајуће мере, у складу са својим знањем и техничким средствима која му стоје на располагању и да престане да ради, напусти радно место, радни процес, односно радну средину.

У случају из става 1. овог Члана запослени који престане да ради, напусти радно место, радни процес, односно радну средину није одговоран за штету коју проузрокује послодавцу, односно неће бити стављен у било какву неповољну ситуацију, осим у случају да је штету проузроковао намерно или из крајње непажње.

Члан 18.

Опремом за рад, транспортним средствима и другим уређајима, могу руковати само запослени који су обучени и задужени да раде са њима.

Запослени може да ради само на опреми за рад и другим уређајима из претходног става. Пре почетка рада, запослени је дужан да се увери да ли су наведена средства исправна и безбедна за рад.

Члан 19.

Запосленима и другим лицима који се по било ком основу налазе на раду у **Установи**, ако су под утицајем алкохола или под дејством наркотика, забрањен је приступ у радне просторије као и задржавање у њима .

Члан 20.

Запослени је дужан да се подвргне провери да ли је под утицајем алкохола или других средстава зависности у случају сумње Послодавца.

У случају да запослени одбије да се подвргне овој провери, сматраће се да је под утицајем алкохола или других средстава зависности.

Члан 21.

Запослени је дужан да по истеку радног времена и престанка рада, место рада остави чисто и уредно, да опрему за рад и алате са којима је радио остави у

исправном стању. Ако није у могућности да то учини, дужан је да о томе обавести Послодавца.

Члан 22.

Забрањено је запосленима да улазе у радне просторије у којима не раде, а на којима стоји знак упозорења о забрањеном улазу, да раде послове односно замењују запослене на пословима за које нису оспособљени за безбедан и здрав рад и који им нису поверени.

Запослени и друга лица су дужни да поштују сва упозорења и упутства која се односе на мере за безбедан и здрав рад. О поштовању ових упозорења, дужан је да се стара и Послодавац запослених.

Члан 23.

Запослени који болује од болести коју лекар тешко може утврдити без пријављивања или има такве здравствене недостатке који би могли представљати опасност за њега и околину током рада, дужан је да о томе обавести послодавца. Поред тога, дужан је одмах контактирати лекара надлежне здравствене службе.

Запослени може писаним путем да упути захтев послодавцу да га упути на лекарски преглед који одговара ризицима на радном месту у редовним интервалима, а најкасније у року од пет година од претходног прегледа.

Члан 24.

Запослени **има обавезу да сарађује**, односно да у складу са својим сазнањима, одмах обавести послодавца, односно непосредног руководиоца о неправилностима, опасностима, штетностима или о другим недостацима у спровођењу мера безбедности и здравља на раду који би на радном месту могли да угрозе његову безбедност и здравље или безбедност и здравље других запослених и других лица.

Ако послодавац после добијеног обавештења из става 1. овог Члана не отклони неправилности, штетности, опасности или друге појаве у року од осам дана или ако запослени сматра да за отклањање утврђених појава нису спроведене одговарајуће мере за безбедност и здравље, **запослени се може обратити надлежној инспекцији рада, о чему обавештава саветника, односно сарадника за безбедност и здравље на раду, представника запослених и/или Одбор.**

Запослени је дужан да сарађује са послодавцем и саветником, односно сарадником **за безбедност и здравље на раду**, како би се спровеле прописане мере за безбедност и здравље на радном месту на коме ради.

Члан 25.

Ради остваривања својих права на безбедан и здрав рад, као и ако се не поступи по пријави и захтеву запослених у смислу одредаба овог **Правилника**, запослени има право да захтева остварење свог права код Послодавца.

Ако се по захтеву или пријави запослених не поступи у року од 8 дана, запослени има право да поднесе захтев за заштиту свог права надлежној инспекцији рада.

III. ПРАВА, ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ ПОСЛОДАВЦА

Члан 26.

Послове безбедности и здравља на раду у **Установи** обавља **саветник, односно сарадник за безбедност и здравље на раду** које одреди послодавац актом у писаној форми.

Послодавац може ангажовати и овлашћено правно лице са лиценцом за обављање ових послова .

Послодавац је дужан да обезбеди безбедност и здравље запосленом у свим активностима послодавца и на свим нивоима организовања рада и радног процеса.

Послодавац се не ослобађа обавеза и одговорности у вези са применом мера безбедности и здравља на раду одређивањем правног лица, односно предузетника са лиценцом или другог лица или преношењем својих обавеза и одговорности на та лица.

У случају настанка повреде на раду због елементарних непогода, озбиљне, неизбежне и непосредне опасности које су изван контроле послодавца или због изузетних догађаја чије се последице упркос свим предузетим мерама од стране послодавца нису могле избећи, послодавац није одговоран у смислу Закона о безбедности и здравља на раду.

Члан 27.

Послодавац , тј. директор, дужан је да:

- радни процес прилагоди способностима запосленог у погледу безбедности и здравља на раду;
- обезбеди одговарајуће услове радне средине;
- средства за рад и личну заштитну опрему обезбеди да буду одговарајући, да не угрожавају безбедност и здравље запосленог.

Послодавац је дужан да се при планирању и увођењу нових технологија консултује са запосленима и/или представницима запослених по питањима избора опреме за рад, услова рада и радне средине и њихових последица на безбедност и здравље запослених.

Послодавац је дужан да предузме мере и обезбеди да само они запослени којима су издата одговарајућа упутства и дозволе за рад имају приступ зонама у којима је присутна озбиљна, неизбежна или непосредна опасност или штетност која може да угрози здравље запосленог.

Члан 28.

Обезбеђивање спровођење мера безбедности и здравља на раду не сме да проузрокује финансијске трошкове за запосленог и представника запослених и у потпуности пада на терет послодавца.

Члан 29.

Послодавац је дужан да, приликом организовања рада и радног процеса, обезбеди превентивне мере ради заштите живота и здравља запослених, укључујући пружање информација и обуке запослених, као и да за њихову примену обезбеди потребна финансијска средства.

Послодавац је дужан да обезбеди превентивне мере пре почетка рада запосленог и у току рада, избором радних и производних метода којима се обезбеђује заштита живота и здравља на раду.

Послодавац је дужан да прилагоди превентивне мере из става 1. овог Члана узимајући у обзир промене околности у циљу побољшања постојећег стања.

Члан 30.

Послодавац је дужан да општим актом утврди права, обавезе и одговорности у области безбедности и здравља на раду.

Послодавац, односно Директор Установе, има посебна овлашћења и одговорности, а нарочито:

- актом у писаној форми именује саветника, односно сарадника за безбедност и здравље на раду;
- запосленом одреди обављање послова на радном месту и у радној средини на којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду;
- обавештава запослене и представнике запослених о опасностима и штетностима које могу да доведу до повреда на раду и оштећења здравља који настају увођењем нових технологија и средстава за рад и да у таквим случајевима донесе одговарајућа упутства за безбедан и здрав рад;
- обучава запослене за безбедан и здрав рад;
- обезбеди запосленима коришћење личне заштитне опреме у складу са актом о процени ризика;
- обезбеди одржавање средстава за рад и личне заштитне опреме у исправном стању и искључи из употребе средства за рад и личну заштитну опрему на којој настану промене због којих постоје ризици за безбедност и здравље запослених;
- ангажује правно лице са лиценцом ради спровођења превентивних и периодичних прегледа и провере опреме за рад и прегледа и испитивања електричних и громобранских инсталација, као и превентивних и периодичних испитивања услова радне средине, односно хемијских, физичких штетности (осим јонизујућих зрачења), микроклиме и осветљености и биолошких штетности;
- обезбеди на основу акта о процени ризика и оцене здравствене установе која обавља делатност медицине рада прописане лекарске прегледе запослених у складу са овим законом;

- обезбеди пружање прве помоћи, као и да обучи одговарајући број запослених за пружање прве помоћи;
- заустави сваку врсту рада који представља озбиљну, неизбежну и непосредну опасност за живот или здравље запослених.

Члан 31.

Послодавац је дужан да општим актом утврди права, обавезе и одговорности у области безбедности и здравља на раду.

Послодавац је дужан да актом о процени ризика, на основу непристрасне оцене здравствене установе која обавља делатност медицине рада, одреди посебне здравствене услове које морају испуњавати запослени на радним местима са повећаним ризиком.

Послодавац је дужан да здравственој установи из става 2. овог Члана, коју ангажује, обезбеди услове за самостално и непристрасно обављање послова заштите здравља запослених.

Члан 32.

Послодавац је дужан да обезбеди **пружање прве помоћи**, да обучи одговарајући број запослених за пружање прве помоћи и обезбеди средства и опрему за пружање прве помоћи узимајући у обзир процењене ризике, радни процес, организацију, природу и обим радног процеса, број запослених који учествују у радном процесу, број радних смена, број локацијски одвојених јединица, учесталост повреда на раду и удаљеност до најближе медицинске помоћи.

Пружање прве помоћи мора бити организовано на начин да је прва помоћ доступна сваком запосленом током радног времена, у свим сменама и на свим локацијама. Члан 33.

Члан 33

Послодавац је дужан да што је могуће пре обавести све запослене, који јесу или који би могли да буду изложени озбиљној, неизбежној и непосредној опасности, о присутним ризицима и мерама које су предузете или ће бити предузете у циљу заштите.

Послодавац је дужан да предузме мере и изда упутства како би омогућио запосленима да у случају озбиљне, неизбежне и непосредне опасности престану да раде и/или одмах напусте радно место и оду на безбедно место.

Послодавац не сме захтевати од запослених да се врате на радно место у радној средини у којој и даље постоји озбиљна, неизбежна и непосредна опасност.

Члан 34.

Послодавац је дужан да што је могуће пре обавести све запослене, **који јесу или који би могли да буду изложени озбиљној, неизбежној и непосредној опасности**.

Члан 35.

Послодавац је дужан да предузме мере за спречавање приступа у круг објекта који се користи као радни и помоћни простор, укључујући и објект на отвореном простору, лицима и возилима која немају основа да се налазе у њима.

Члан 36.

Послодавац је дужан да запосленима обезбеди и изда на употребу средства за рад и личну заштитну опрему у исправном стању и на којима су примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду и да обезбеди контролу њихове употребе у складу са наменом.

Послодавац је дужан да спроведе обуку запослених за правилно коришћење личне заштитне опреме.

Послодавац може да запосленима изда на употребу опрему за рад и личну заштитну опрему, само ако су усаглашени са прописаним техничким захтевима, ако је њихова усаглашеност оцењена према прописаном поступку, ако су означени у складу са прописима и ако их прате прописане исправе о усаглашености и друга прописана документација.

Члан 37.

Послодавац може да запосленима да на коришћење **опасне хемијске материје и друге хемијске материје за које је прописана обавеза израде и достављања безбедносног листа** само ако му је уз хемијску материју учинио доступним безбедносни лист, ако је обезбедио све мере које произлазе из садржаја безбедносног листа, као и додатне мере о условима којима се обезбеђује безбедност и здравље на раду у складу са прописима којима се уређују хемикалије.

Послодавац је дужан да обезбеди превод безбедносног листа на језик који запослени разуме, као и да омогући запосленом приступ подацима садржаним у безбедносном листу.

Члан 38.

Када због увођења нове технологије нису прописане мере безбедности и здравља на раду, послодавац, до доношења одговарајућих прописа, примењује опште признате мере којима се обезбеђује безбедност и здравље запослених.

Опште признатом мером, у смислу става 1. овог Члана, сматра се мера којом се може отклонити опасност при раду или смањити штетност по здравље запосленог, у мери у којој је то разумно изводљиво.

Члан 39.

Послодавац је дужан да изврши обуку запосленог за безбедан и здрав рад а на начин како је детаљније описано **Програму оспособљавању запослених и других лица за безбедан и здрав рад**.

IV. ОРГАНИЗОВАЊЕ ПОСЛОВА БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Члан 40.

Послодавац је дужан да организује послове безбедности и здравља на раду.

Послодавац је дужан да општим актом или уговором о раду односно другим уговором у складу са прописом којим се уређује рад, уреди обавезе и одговорности у вези са свакодневним праћењем и контролом примене мера безбедности и здравља на раду.

За обављање послова безбедности и здравља на раду послодавац је дужан да ангажује једно или више лица са којима има закључен уговор о раду, а који испуњава посебне услове у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду.

Послове безбедности и здравља на раду може да обавља лице које има положен стручни испит за обављање послова безбедности и здравља на раду и лиценцу за обављање послова саветника, односно сарадника за безбедност и здравље на раду у складу са овим законом.

Ако за послове безбедности и здравља на раду не може да одреди неког од својих запослених послодавац, изузетно, може да ангажује правно лице или предузетника који имају лиценцу за обављање послова безбедности и здравља на раду.

Члан 41.

Саветник, односно сарадник за безбедност и здравље на раду обавља послове у складу са овим законом, а нарочито:

1. спроводи и учествује у поступку процене ризика;
2. учествује у изради програма обуке запослених за безбедан и здрав рад, програма обуке представника запослених и програма обуке руководиоца;
3. врши контролу и даје предлоге послодавцу у планирању, избору, коришћењу и одржавању средстава за рад, хемијских материја и личне заштитне опреме;
4. учествује у опремању и уређивању радног места у циљу обезбеђивања безбедних и здравих услова рада;
5. организује превентивна и периодична испитивања услова радне средине;
6. организује превентивне и периодичне прегледе и провере опреме за рад и прегледе и испитивања електричних и громобранских инсталација;
7. предлаже мере за побољшање услова рада, нарочито на радним местима са повећаним ризиком;
8. прати и контролише примену мера безбедности и здравља на раду у складу са организацијом послова безбедности и здравља на раду код послодавца;

9. прати стање у вези са повредама на раду и професионалним болестима, као и болестима у вези са радом, учествује у утврђивању њихових узрока и припрема извештаје са предлозима мера за њихово отклањање;
10. организује и спроводи обуку:
 - запослених и других лица у складу са Законом о БЗР,
 - Представника запослених
 - Пуководилаца;
11. припрема упутства за безбедан и здрав рад и контролише њихову примену;
12. забрањује рад на радном месту или употребу средства за рад, у случају када утврди непосредну опасност по живот или здравље запосленог и обуставља рад на опреми за рад до отклањања уочених недостатака приликом прегледа и провере опреме за рад из Члана 15. став 4. овог закона;
13. организује лекарске прегледе запослених;
14. сарађује и координира рад са здравственом установом која обавља делатност медицине рада по свим питањима у области безбедности и здравља на раду;
15. сарађује са представницима запослених и Одбором за безбедност и здравље на раду по свим питањима у области безбедности и здравља на раду код послодавца;
16. води евиденције у области безбедности и здравља на раду код послодавца;
17. прати промену прописа и врши усклађивање аката послодавца, прати стандарде и технички напредак у области безбедности и здравља на раду.

Саветник , односно сарадник за безбедност и здравље на раду дужан је да у писаној форми извести послодавца и представника запослених о забрани из става 1. тачка 12 овог Члана.

Ако послодавац, и поред забране рад на радном месту или употребу средства за рад, наложи запосленом да настави рад или употребу средства за рад, саветник, односно сарадник за безбедност и здравље на раду дужан је да о томе одмах извести надлежну инспекцију рада.

Члан 42.

Саветник , односно сарадник за безбедност и здравље на раду дужан је да континуирано усавршава знања у области безбедности и здравља на раду, а на начин како је прописано подзаконским актима Закона о безбедности и здрављу на раду.

У случају да послове стручног саветника, односно сарадника обавља запослени из организације, запослени има право на накнаду зараде, путне трошкове и дневнице у складу са актима организације.

Члан 43.

Одлуку о упућивању запослених на стручно усавршавање и усавршавање доноси директор.

Трошкове из члана 42. став 2. сноси Установа.

V. ИЗБОР ПРЕДСТАВНИКА ЗАПОСЛЕНИХ, ОБАВЕЗЕ КОНСУЛТОВАЊА, ИНФОРМИСАЊА И ПРАВА ЗАПОСЛЕНИХ, ПРЕДСТАВНИКА ЗАПОСЛЕНИХ И ОДБОРА

Члан 44.

Запослени код послодавца имају право да изаберу једног или више представника запослених за безбедност и здравље на раду.

Најмање три представника запослених образују Одбор за безбедност и здравље на раду (у даљем тексту: Одбор).

Послодавац је дужан да именује најмање једног од својих представника у Одбор, тако да је број представника запослених већи за најмање једног од броја представника послодавца.

Послодавац је дужан да најмање једном представнику запослених за безбедност и здравље на раду омогући одсуство са рада у обављању послова његовог радног места у трајању од најмање пет часова рада месечно с правом на накнаду зараде која се обрачунава и исплаћује у истом износу као да је радио на пословима радног места, као и да обезбеди техничко-просторне услове у складу са просторним и финансијским могућностима, ради обављања активности представника запослених.

Члан 45.

Послодавац је дужан да запосленима, представнику запослених и/или Одбору омогући да буду консултовани унапред и благовремено у вези:

- свих мера које утичу или могу да утичу на безбедност и здравље запослених;
- организовања послова безбедности и здравља на раду и одређивања запосленог/их као свог/јих представника;
- доношења аката који се односе на безбедност и здравље на раду;
- планирања и организовања обуке.

Послодавац је дужан да представнику запослених и Одбору омогући увид у све акте који се односе на безбедност и здравље на раду.

Члан 46.

Послодавац је дужан да запослене или представнике запослених и/или Одбор упозна са преко саветника односно сарадника за послове безбедности и здравља на раду о:

- ризицима на радном месту у радној средини и превентивним мерама безбедности и здравља на раду и активностима које се односе на технолошки и радни процес код послодавца;
- предузетим мерама инспекције рада;

- евиденцијама о повредама на раду и професионалним болестима и о предузетим мерама за безбедност и здравље на раду;
- предузетим мерама за спречавање непосредне опасности по живот и здравље.

Члан 47.

Послодавац, саветник, односно сарадњик и представник запослених и/или Одбор, дужни су да међусобно сарађују о питањима безбедности и здравља на раду.

Члан 48.

Запослени, представник запослених и/или Одбор имају право да:

- послодавцу дају предлоге о свим питањима која се односе на безбедност и здравље на раду;
- захтевају од послодавца да предузме одговарајуће мере за отклањање или смањење ризика који угрожава безбедност и здравље запослених;
- захтевају вршење надзора од стране инспекције рада, ако сматрају да послодавац није спровео одговарајуће мере за безбедност и здравље на раду, присуствују инспекцијском надзору, као и да поднесу примедбе и запажања.

VI. ОДРЕЂИВАЊЕ РАДНИХ МЕСТА СА ПОВЕЋАНИМ РИЗИКОМ, КАО И УСЛОВИ КОЈЕ ЗАПОСЛЕНИ ТРЕБА ДА ИСПУЊАВА ЗА РАД НА ЊИМА

Члан 49.

Под пословима и задацима који се обављају са повећаним ризиком сматрају се они послови и радни задаци на висини, у дубини, радно место на управљању возилима и унутрашњем транспорту (виљушкари, дизалице, транспортери, грађевинске и пољопривредне машине и сл.) и друго радно место утврђено актом о процени ризика послодавца на коме, и поред потпуно примењених мера у складу са овим законом, постоје околности које могу да угрозе безбедност и здравље запосленог;

Члан 50.

Послодавац је дужан да запосленом на радном месту са повећаним ризиком пре почетка рада обезбеди претходни лекарски преглед, као и периодични лекарски преглед у току рада.

Послодавац је дужан да запосленом који рад обавља ноћу у складу са законом, обезбеди претходни и периодични лекарски преглед.

Претходни, периодични и циљани лекарски прегледи запослених врше се на начин, по поступку и у роковима утврђеним прописима о безбедности и здрављу на раду које споразумно прописују министар надлежан за послове рада и министар надлежан за послове здравља.

Ако се у поступку периодичног лекарског прегледа утврди да запослени не испуњава посебне здравствене услове за обављање послова на радном месту са повећаним ризиком, послодавац је дужан да га премести на друго радно место које одговара његовим здравственим способностима.

Послодавац је дужан да запосленог на његов захтев упути на лекарски преглед који одговара ризицима на радном месту у редовним интервалима, а најкасније у року од пет година од претходног прегледа.

Трошкови лекарских прегледа падају на терет послодавца.

VII. ОДГОВОРНОСТ ЗАПОСЛЕНИХ ЗБОГ ПОВРЕДА ОБАВЕЗА ИЗ ОБЛАСТИ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Члан 51.

Запослени је дужан да се придржава прописаних мера за безбедан и здрав рад и да се стара о спровођењу и унапређењу безбедности и здравља на раду.

Запослени који се не придржава прописаних мера за безбедан и здрав рад чини тежу повреду радне обавезе.

Члан 52.

Запослени може бити удаљен са посла који обавља или из Установе због теже повреде обавезе у вези мера за безбедан и здрав рад, у следећим случајевима :

- ако дође на посао под дејством алкохола или других наркотика, односно у таквом стању да не може да ради безбедно;
- ако одбије да ради по прописима, односно упутствима и наређењима Послодавца, а постоји могућност да наступи опасност по његову безбедност или безбедност и здравље других запослених;
- ако послове обавља супротно од прописаних начина и ако при раду не примењује прописане нормативе за безбедан и здрав рад;
- ако не користи прописана лична заштитна средства;
- ако свесно користи неисправну опрему за рад и друга средства рада, која као таква представљају опасност по безбедност и здравље;
- ако скида, замењује или при раду уопште не користи заштитне напаве и уређаје, или их неправилно употребљава;
- ако самовољно обавља послове који не спадају у његов делокруг рада;
- уколико не прође лекарски преглед на који га Послодавац упути;
- ако се не подвргне провери стручне оспособљености за безбедан и здрав рад;
- ако не обавља друге послове предвиђене овим **Правилником**

VIII. ПОСЕБНА ЗАШТИТА ЗА ЖЕНА, ОМЛАДИНЕ, ИНВАЛИДА И ПРОФЕСИОНАЛНО БОЛЕЛИХ

Члан 53.

Посебна права, обавезе и мере у вези са безбедношћу и здрављем на раду младих (нарочито у вези са њиховим психичким и физичким стањем), жена које раде на радном месту са повећаним ризиком који би могао да им угрози остваривање материнства, запосленима који доје дете, радно ангажованим млађима од 18 година (који обављају стручну праксу и слично) особа са инвалидитетом и запослених код којих је утврђена професионална болест - уређују се овим и другим законом, другим прописима, колективним уговором, правилником о безбедности и здрављу на раду или правилником о раду и уговором о раду.

Члан 54.

Запослене за време трудноће, породилје и запослене које доје дете, запослени млађи од 18 година живота, особа са инвалидитетом и запослени код кога је утврђена професионална болест, и поред обуке за безбедан и здрав рад, морају бити у писаној форми обавештени о резултатима процене ризика и о мерама којима се ризици отклањају у циљу повећања безбедности и здравља на раду.

Члан 55.

Трудне жене се не смеју запошљавати нити распоређивати на послове као што су:

- послови који се врше у принудном положају тела;
- послови који се врше стојећи, ако не може да се омогући повремено седење;
- послови на машинама које се покрећу ногама;
- Послови у повећаној буци, повећане штетне испарења киселина и других штетних хемикалија.

Трудне жене које раде на пословима на којима је њихово запошљавање забрањено током трудноће, морају бити распоређене на друге лакше послове.

Члан 56.

Запосленом млађем од 18 година, грудницама за време трудноће и мајци са дететом старости до 3 године, инвалиду рада и запосленом коме би рад погоршао здравствено стање, **забрањен је сваки рад дужи од редовног радног времена и ноћни рад**.

Члан 57.

Радници са инвалидитетом могу бити распоређени само на оне послове на којима њихов даљи рад не би погоршао њихово здравствено стање и радну способност.

IX. НАБАВКА , ПРЕГЛЕД И ПРОВЕРА ОПРЕМЕ ЗА РАД И НАБАВКА СРЕДСТАВА ЗА РАД И СРЕДСТАВА ЛИЧНЕ ЗАШТИТЕ НА РАДУ

1. ОПРЕМА ЗА РАД

Члан 58.

Опрема за рад приликом куповине за Установу морају имати доказ да су произведена у складу са важећим стандардима и прописима.

Уређаји и алати за рад, у току рада морају бити у исправном стању и технички заштићени ради безбедности запослених на раду.

Стручно мишљење о прегледу и верификацији радне опреме издаје се кориснику радне опреме, најкасније у року од 30 дана од дана прегледа и верификације радне опреме. Извештају вештака мора бити приложен примерак лиценце тог правног лица и одговорног лица које је потписао извештај вештака.

Послодавац у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду правном лицу са лиценцом ставља на располагање неопходну документацију и обезбеђује све услове за несметан и безбедан рад (упутство за употребу и безбедан рад, ажурну скицу положаја опреме за рад у простору, безбедан приступ опреми за рад, присуство руковаоца, по потреби пробни терет и сл.).

Члан 59.

Послодавац је дужан да врши прегледе и провере опреме за рад на начин и у роковима утврђеним упутством произвођача, техничким и републичким прописима и важећим стандардима. Послодавац који је запосленима издао на употребу опрему за рад пре ступања на снагу прописа којим је утврђена обавеза, дужан је да обезбеди упутство за њихову употребу и одржавање.

Ако упутством произвођача и другим прописима нису предвиђени други рокови, Послодавац је дужан да опрему за рад прегледа и испитује:

- пре прве употребе;
- после реконструкције или хаварије;
- пре коришћења на новом месту употребе;
- најкасније у року од 3 године од дана претходног прегледа и провере.

Члан 60.

Приликом прегледа опреме за рад, потребно је проверити:

- сигуран рад уређаја за укључивање у погон и искључивање из погона, сигналних уређаја и уређаја за управљање, као и рад (кретање и деловање) опреме или њихових делова у складу са ознакама за начин употребе опреме;
- безбедност постављених или уграђених уређаја за заштиту од покретних делова опреме као и сигуран рад тих уређаја;

- носеће конструкције при најнеповољнијем радном оптерећењу у оквиру дозвољених деформација;
- исправност мерних, регулационих, сигурносних или контролних уређаја и уређаја за заштиту од електричног удара.

На основу прегледа и провере за сваку опрему за рад овлашћена организација издаје уверење о примењеним мерама заштите на раду на опреми за рад, а о резултатима провере се води прописана евиденција, као и за преглед електроинсталација.

Ако се приликом прегледа и провере опреме за рад утврди да на опреми за рад нису примењене мере за безбедан и здрав рад и то се утврди прегледом од стране стручног лица које је вршило преглед и проверу опреме за рад и о томе је обавестило послодаваца, односно саветника или сарадника за безбедност и здравље на раду, у случају да стручно лице које је вршило преглед не постави налепницу о неисправности, послодавац, односно саветник, односно сарадник је у обавези да такву опрему обележи налепницом НЕИСПРАВНО. Послодавац, односно саветник или сарадник за безбедност и здравље на раду дужан је да одмах забрани рад на опреми за рад на којој нису примењене мере за безбедан и здрав рад. Забрана коришћења опреме за рад важи до отклањања неправилности због којих опрема за рад није безбедна за употребу, односно до издавања стручног налаза о прегледу и провери од стране правног лица са лиценцом којим се потврђује да су на опреми за рад примењене мере за безбедан и здрав рад.

Члан 61.

Опрема за рад и уређаји на механизовани погон морају имати уграђене заштитне напаве које онемогућавају приступ руку и других делова тела запослених у опасну зону приликом рада.

Заштитне напаве се конструишу и уграђују тако да одговарају заштити запослених на раду и да не отежавају рад.

Члан 62.

Покретни делови на машинама, опреми за рад и другим уређајима који могу угрозити безбедност запослених и других лица, морају бити осигурани заштитним оградама или заштитним металним оклопом, који су на сигуран начин причвршћени за постоље или други непокретни део машине или уређаја.

Ако постоји потреба да се заштитна напавка чешће скида са машине и уређаја, обавезно се на исте уграђује уређај који спречава укључивање машине и осталих уређаја, све док се заштитна напавка не постави на своје место.

Члан 63.

На уређајима на којима су уграђени хоризонтално, вертикално или косо ремење, ужад, ланци, каишеви и друге трансмисије, без обзира на њихову ширину и брзину кретања, мора се поставити ограда, односно оклоп висине 1,5 м од подлоге.

Члан 64.

Свака заштитна направа или друго техничко заштитно средство морају бити тако конструисани и постављени да испуњавају следеће захтеве:

- да у погледу конструкције и намене испуњавају прописе за безбедан и здрав рад;
- да обезбеди максималну заштиту и безбедност запослених на раду;
- да спречавају случајни додир тела запослених са опасном зоном за време рада;
- да су конструисани и уграђени као недељиви део машине;
- да се не могу скинути без одговарајућег алата;
- да одговарају потреби технолошког поступка, и да не отежавају рад запослених.

Члан 65.

Уклањање заштитних уређаја је дозвољено само у случају поправке и подмазивања или другог одржавања машине и уређаја. Где год је то могуће, заштитни уређај ће се прикључити на погон машине, односно уређаја тако да се не могу пустити у погон без њега.

Члан 66.

Забрањено је пуштање у погон и рад уређаја на којима заштитни уређаји нису у исправном стању.

Сваки квар на њима мора се одмах пријавити и отклонити.

Члан 67.

Поправке, подмазивање, одржавање, ремонт или било који други радови на апаратима могу се обављати само када нису у покрету.

Пре преузимања радова из претходног става, морају се предузети мере како не би дошло до пуштања уређаја у рад. У ту сврху, врши се искључивање довода електричне струје или другог извора енергије и обавезно поставља писано упозорење о забрани пуштања машине у погон.

2. РАД СА ОТРОВНИМ И ДРУГИМ ОПАСНИМ МАТЕРИЈАМА

Члан 68.

Отровне и лако запаљиве материје дозвољено је држати у прописним судовима на сигурним и безбедним местима и под кључем.

Ове супстанце могу дати за руковање само обучене особе које су овлашћене да их користе, и то само у количинама неопходним за свакодневно обављање својих дужности.

Члан 69.

Посуде и друге амбалаже у којима се чувају супстанце из претходног члана морају се по изгледу, облику, боји и на други начин јасно разликовати од посуда за воду за пиће.

На свим посудама морају бити означени садржина и ознака отрова или других опасних материја.

3. ЗАШТИТА ОД ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ

Члан 70.

Електрични уређаји и електричне инсталације морају израђивати и одржавати у складу са одредбама:

- Правилник о општим мерама заштите на раду од опасног дејства електричне струје у објектима намењеним за рад, радним просторијама и на радилиштима
- Правилника о техничким нормативима за погон, одржавање и одржавање електроенергетских постројења и водова;
- других мера заштите на раду у циљу обезбеђивања заштите запослених од штетних дејстава електричне струје.

4. УНУТРАШЊИ ТРАНСПОРТ И БЕЗБЕДНОСТ ЗАПОСЛЕНИХ НА РАДУ

Члан 71.

Радно место са повећаним ризиком јесте радно место на висини, радно место у дубини, радно место на управљању возилима и унутрашњем транспорту (виљушкари, дизалице, транспортери, грађевинске и пољопривредне машине и сл.) И друго радно место утврђено актом о процени ризика послодавца на коме, и поред потпуно примењених мера у складу са овим законом, постоје околности које могу да угрозе безбедност и здравље запосленог;

Кретање возила, пренос терета и саобраћај прилагођавају се потребама безбедности запослених, сагласно важећим прописима и одредбама овог Правилника .

Члан 72.

Око машине или уређаја за рад, морају се обезбедити слободни пролази ширине најмање 1 м. Растојање од једне до друге машине мора бити најмање 0,70 м, ради лакшег одржавања.

Члан 73.

Средства унутрашњег транспорта могу возити само стручно обучени и квалификовани запослени који су добили прописну дозволу да могу управљати, односно руковати овим средствима.

5. ОПШТЕ ХИГИЈЕНСКЕ МЕРЕ

Члан 74.

Радна места у којима раде или дуже бораве запослени потребно је да се одржавају и свакодневно чисте.

Члан 75.

Забрањено је спаљивање, закопавање или уништавање смећа и другог отпада на било који начин у радним просторијама и пословном кругу .

Превоз смећа и отпада из пословног круга може се обавити само колима Градске чистоће.

Члан 76.

У радним просторијама ваздух треба да буде чист и у том циљу, где је то могуће, потребно је вршити проветравање природним путем .

У радним просторијама где се обезбеђује вештачка вентилација она се мора одржавати у исправном стању.

Члан 77.

Загревање радних просторија је обавезно у грејној сезони, а у априлу и октобру месецу само по потреби, када температура ваздуха у радним просторијама буде нижа од 16 °C.

Члан 78.

Радне просторије морају бити осветљене природним осветљењем, а тамо где је то немогуће, изводи се комбиновано природно и вештачко осветљење.

Просторије морају бити осветљене према важећим стандардима за поједине врсте послова.

Члан 79.

Вода коју запослени користе за пиће мора бити хигијенски здрава и бактериолошки чиста .

Члан 80.

За прање руку у радним просторијама обезбеђују се умиваоници и они се постављају по правилу близу купатила .

Члан 81.

Запосленима који приликом рада користе заштитна радна одела и друга заштитна средства, морају се обезбедити гардеробни ормари за држање и чување поменутих личних заштитних средстава.

6. СРЕДСТВА ЛИЧНЕ ЗАШТИТЕ И ЗАШТИТНА ОДЕЋА И ОБУЋА

Члан 82.

Уколико су запослени, који обављају послове, односно радне задатке, изложени штетним утицајима, дају им се на употребу одговарајућа заштитна одећа, обућа и друга заштитна средства.

Члан 83.

У случају потребе, лична заштитна средства се дају на употребу запосленима без накнаде.

Врста заштитне опреме за свако појединачно радно место – послове, утврђује се према ризику на основу процењених опасности и штетности на радном месту и радној околини у *"Акту о процени ризика за радна места и у радној средини"* .

Правилником о личној заштитној опреми одређује се рок трајања употребе личних заштитних средстава .

Члан 84.

Рок трајања употребе личних заштитних средстава може бити и краћи од утврђеног, ако до оштећења дође услед објективних околности, а не кривицом запослених – корисника, о чему одлуку доноси Послодавац.

Рок трајања заштитног средства може се уз пристанак запослених продужити у случају да је у добром стању и по истеку утврђеног рока, али најдуже до 1/4 времена за које је том личном заштитном средству одређен рок трајања.

У случају било каквог одсуствовања запослених са посла (годишњи одмор, боловање, плаћено и неплаћено одсуство, принудни одмор и др.) рок трајања заштитног средства се продужава за исто време.

Члан 85.

Лична заштитна средства се морају обезбедити и свим другим лицима која, као и запослени у *Установи* извршавају послове односно обављају радње при чијем је вршењу обавезна примена заштитних средстава .

Члан 86.

Средства за личну заштиту издају се запосленом:

- приликом ступања на рад, односно распоређивању на послове и задатке за које је прописано коришћење заштитних средстава на раду;
- након истека рока трајања одређеног заштитног средства;
- У случају да је заштитно средство оштећено.

Члан 87.

Средства заштите на раду морају се издати запосленом у исправном стању и морају се одржавати током рада, о чему се стара запослени – корисник ових средстава.

Заштитна и радна одећа, обућа и друга средства, не смеју се употребљавати ван радног места, односно радног времена.

Члан 88.

Корисник средстава и опреме за личну заштиту који за време рада не употребљава ова средства или их користи ненаменски, чини повреду радних обавеза.

У случају да се запослени повреди на раду, или претрпи друге штетне последице на раду услед тога што није користио заштитну опрему са којом располаже, или је није употребио на прописан начин, сносиће последице према важећим прописима.

Члан 89.

Корисник средстава и опреме за личну заштиту, у случају престанка својства запосленог или распоређивања на друге послове и задатке, где није утврђена потреба за коришћењем заштитних средстава и опреме, дужан је да поменута средства и опрему врати.

Запослени који не поступи по одредбама става 1. овог Члана, дужан је да надокнади штету **Установи** у висини вредности заштитних средстава .

Члан 90.

За свако оштећење или губитак средстава или опреме за личну заштиту, до које је дошло због недовољне пажње или немара запосленог који их користи, одговоран је запослени, па је сходно томе дужан да надокнади штету **Установи** .

Х. НАЧИН И ПОСТУПАК УПУЋИВАЊА ЗАПОСЛЕНИХ НА ЛЕКАРСКИ ПРЕГЛЕД

Члан 91.

Директор **Установе**, односно асистент директора запослене на радним местима са повећаним ризиком, упућује на претходни и периодичне лекарске прегледе .

Члан 92.

Периодичним лекарским прегледом запослених утврђује се здравствено стање запослених и даје оцена о испуњавању услова за даљи рад на одређеним пословима.

Претходним лекарским прегледима запослених утврђује се здравствена способност запослених и даје оцена о испуњавању услова за распоређивање на послове и радне задатке.

Члан 93.

Сваки запослени је дужан да се одазове позиву да буде упућен на лекарски преглед према утврђеном распореду.

Ако се догоди да запослени из било ког разлога није у могућности да обави преглед према утврђеном распореду, дужан је да накнадно обави лекарски преглед о свом трошку.

Члан 94.

Запослени који на поновљени захтев Послодавца не обави лекарски преглед, а то не оправда, чини тежу повреду радне обавезе.

Члан 95.

Послодавац је дужан да прати лекарске извештаје о здрављу запослених и да предузима потребне мере и доноси одговарајућа решења у погледу лечења запослених, промене послова, односно радних задатака, и друге мере ради заштите здравља запослених.

Члан 96.

Запослени који је претрпео повреду на раду три и више пута обавезно се шаље на специјалистички преглед са циљем да се утврди узрок тих повреда.

Ако се овим прегледима утврди да је узрок повреда из претходног става субјективно стање запосленог, такав запослени мора бити распоређен на друге одговарајуће послове или радне задатке најкасније у року од 30 дана.

XI. НАЧИН И ПОСТУПАК ПРУЖАЊА ПРВЕ ПОМОЋИ У СЛУЧАЈУ ПОВРЕДЕ ИЛИ ОБОЉЕЊА ЗАПОСЛЕНИХ И ПОСТУПАК ЗА ЕВАКУАЦИЈУ И СПАСАВАЊА ЗАПОСЛЕНИХ У СЛУЧАЈУ ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА, ЕКСПЛОЗИЈА, ПОЖАРА И СЛ.

Члан 97.

Послодавац је дужан да обезбеди пружање прве помоћи, да обучи одговарајући број запослених за пружање прве помоћи и обезбеди средства и опрему за

пружање прве помоћи узимајући у обзир процењене ризике, радни процес, организацију, природу и обим радног процеса, број запослених који учествују у радном процесу, број радних смена, број локацијски одвојених јединица, учесталост повреда на раду и удаљеност до најближе медицинске помоћи.

Пружање прве помоћи мора бити организовано на начин да је прва помоћ доступна сваком запосленом током радног времена, у свим сменама и на свим локацијама.

Обуку запослених за пружање прве помоћи врши здравствена установа која обавља делатност медицине рада у складу са законом којим се уређује здравствена заштита, као и Црвени крст Србије, у складу са посебним законом.

Начин пружања прве помоћи, врсте средстава и опреме који морају бити обезбеђени на радном месту, број запослених који морају бити обучени за пружање прве помоћи, начин и рокове обучавања запослених споразумно прописују министар надлежан за послове рада и министар надлежан за послове здравља.

Запослени у Установи су дужни да организују пружање прве помоћи у случају повреде или обољења запослених, или других лица, која се налазе на раду или обучавању.

Члан 98.

Сваки запослени обучен за пружање прве помоћи дужан је:

- да укаже прву помоћ,
- да за случај тежих повреда позове станицу за хитну помоћ и
- да обавести Послодавца о повреди запослених.

Члан 99

Прву помоћ повређенима пружају најближи радници који су стручно обучени за ту сврху.

У случају теже телесне повреде, одговорно лице је дужно да одмах по указивању прве помоћи повређеног упуту колима санитетске службе или на други најпогоднији начин у најближу болницу или другу здравствену установу.

Члан 100.

За указивање прве помоћи при повреди запослених, Послодавац је дужан да обезбеди потребну опрему и санитетски материјал према важећим законским прописима.

Члан 101.

У циљу пружања прве помоћи запосленима у Установи постављају се ормарићи за прву помоћ, а за рад на терену преносиве торбе за пружање прве помоћи.

Члан 102.

Ормарићи за прву помоћ треба да садрже обавезне медицинске потрепштине, у складу са стандардима утврђеним за њихову опрему.

Одмах након коришћења појединих материјала из ових ормарића (приручних апотека) мора се вршити њихово попуњавање.

Контролу садржаја ових ормарића врши Послодавац, најмање једном у току месеца.

Члан 103.

Ормарићи морају бити истакнути (постављени) на видљивом месту и закључани у сваком тренутку.

Један кључ се мора непрекидно налазити код лица које ради у просторији где је ормарић постављен, а други код Послодавца

Члан 104.

Ормарићи са спољне стране морају бити обележени ознаком црвеног крста и поседовати кратко упутство за руковање средствима прве помоћи.

На ормарићу морају бити означено бројеви телефона:

- амбуланте медицине рада, односно најближег лекара, ватрогасне службе, инспекције рада, службе унутрашњих послова и др,
- имена запослених који су обучени за указивање прве помоћи, итд..

Члан 105.

У случају елементарне непогоде, експлозије, пожара или друге масовне несреће, послодавац је дужан да организује евакуацију и спашавање запослених.

XII. НАЧИН ИСПУЊАВАЊА ОБАВЕЗА ПРЕМА ИНСПЕКЦИЈИ РАДА И ВОЂЕЊЕ ЗАКОНОМ ПРЕДВИЂЕНИХ ЕВИДЕНЦИЈА

Члан 106.

Испуњеност прописаних услова у области безбедности и здравља на раду, пре почетка обављања делатности послодавца, у складу са законом, утврђује министарство надлежно за послове рада, на захтев послодавца.

Послодавац је дужан да, пре почетка обављања делатности поднесе захтев надлежној инспекцији рада, за утврђивање испуњености прописаних услова у области безбедности и здравља на раду.

Послодавац не може почети обављање делатности без добијања решења о испуњености услова за почетак рада.

Делатности за које је потребно утврдити испуњеност прописаних услова у области безбедности и здравља на раду су: делатности производње, промета, дистрибуције, прераде, одлагања и ускладиштења: опасних, штетних и отпадних материја; нафте и нафтних деривата; отрова; делатности производње хемикалија;

лепкова; растварача; боја; средстава за дезинфекцију, дезинсекцију и дератизацију и сирове коже; услуге социјалне заштите и то: домски смештај за одрасле и старије, домски смештај за децу и младе, дневни боравак, мала домска заједница, прихватилиште и свратиште.

Поступак утврђивања испуњености прописаних услова, образац извештаја из члана 20. Закона о БЗР и образац захтева из става 2. овог Члана прописује министар надлежан за послове рада.

Члан 107.

Директор **Установе**, односно асистент директора је дужан да органу који врши надзор над применом Закона, као и инспекцији рада, достави на увид сву тражену документацију везану за остваривање услова за безбедан и здрав рад на пословима у Привредном друштву.

Члан 108.

Послодавац је обавезан да чим добије решење инспекције рада, одреди мере за отклањање уочених недостатака.

Члан 109.

Одговорност послодавца је да води и чува евиденцију о:

- 1) радним местима са повећаним ризиком, запосленима који обављају послове на радним местима са повећаним ризиком и лекарским прегледима запослених који обављају те послове;
- 2) повредама на раду и професионалним болестима;
- 3) запосленима обученим за безбедан и здрав рад и правилно коришћење личне заштитне опреме;
- 4) запослени изложени биолошким штетностима групе 3 и / или групе 4;
- 5) запосленима који су изложени карциногенима или мутагенима, хемијским материјама и азбесту, као и о здравственом стању и изложености;
- 6) извештају о примени мера за безбедност и здравље на раду за делатности из Члана 48. Закона о БЗР;
- 7) извршеним прегледима и проварама опреме за рад и прегледима и испитивањима електричних и громобранских инсталација;
- 8) извршеним испитивањима услова радне средине;
- 9) издатој личној заштитној опреми.

Послодавац је дужан да евиденцију о запосленима обученим за безбедан и здрав рад у складу са овим законом или њену копију држи у седишту или другој пословној просторији послодавца или на другом месту, у зависности од тога где запослени ради.

XIII. ОБАВЕШТАВАЊЕ ЗАПОСЛЕНИХ

Члан 110.

Послодавац је дужан да, у сарадњи са саветником, односно сарадником за послове безбедности и здравља на раду обавештава запослене и представнике запослених о опасностима и штетностима које могу да доведу до повреда на раду и оштећења здравља који настају увођењем нових технологија и средстава за рад и да у таквим случајевима донесе одговарајућа упутства за безбедан и здрав рад.

Члан 111.

У случају озбиљне, неизбежне и непосредне опасности послодавац је дужан да, што је могуће пре, обавести све запослене, који јесу или који би могли да буду изложени озбиљној, неизбежној и непосредној опасности, о присутним ризицима и мерама које су предузете или ће бити предузете у циљу заштите, писаним или усменим путем, у зависности од тренутне ситуације.

Послодавац је дужан да предузме мере и изда упутства, у сарадњи са другим стручним лицима, како би омогућио запосленима да у случају озбиљне, неизбежне и непосредне опасности престану да раде и/или одмах напусте радно место и оду на безбедно место.

Запослени се враћају на радно место у радној средини тек по отклањању опасности.

Члан 112.

Када два или више послодаваца у обављању послова деле радни простор, односно када запослени више послодаваца истовремено обављају послове у истом радном простору, послодавци су дужни да сарађују у примени прописаних мера за безбедност и здравље запослених.

Послодавци су дужни да, узимајући у обзир природу послова које обављају, координирају активности у вези са применом мера за отклањање ризика од повређивања, односно оштећења здравља запослених, као и да обавештавају један другог и своје запослене и/или представнике запослених о тим ризицима и мерама за њихово отклањање.

У оваквим случајевима потписује је Споразум о међусобној сарадњи послодаваца, као и стручних лица, односно саветника од стране сваког послодавца, који се потписује пре почетка обављања послова.

Члан 113.

У случају тешке повреде на раду, смртне повреде на раду или колективне повреде на раду са тешком или смртном повредом на раду, послодавац је дужан да одмах, а најкасније у року од осам дана од настанка повреде изврши додатну обуку запослених на том радном месту у организационој јединици где се повреда догодила, са обавезом обавештавања свих запослених.

Члан 114.

Запослени има право да директно ли путем представника запослених послодавцу, односно именованом сараднику односно саветнику за послове безбедности и здравља на раду даје предлоге, примедбе и обавештења о питањима безбедности и здравља на раду.

XIV. САРАДЊА ПОСЛОДАВЦА И ЗАПОСЛЕНИХ

Члан 115.

Запослени има обавезу да, у складу са својим сазнањима, одмах обавести послодавца, односно непосредног руководиоца о неправилностима, опасностима, штетностима или о другим недостацима у спровођењу мера безбедности и здравља на раду који би на радном месту могли да угрозе његову безбедност и здравље или безбедност и здравље других запослених и других лица.

Ако послодавац после добијеног обавештења из става 1. овог Члана не отклони неправилности, штетности, опасности или друге појаве у року од осам дана или ако запослени сматра да за отклањање утврђених појава нису спроведене одговарајуће мере за безбедност и здравље, запослени се може обратити надлежној инспекцији рада, о чему обавештава саветника, односно сарадника за безбедност и здравље на раду, представника запослених и/или Одбор.

Члан 116.

Запослени је дужан да сарађује са послодавцем и саветником, односно сарадником за безбедност и здравље на раду, како би се спровеле прописане мере за безбедност и здравље на радном месту на коме ради.

Члан 117.

Послодавац и представник запослених и/или Одбор и синдикат, дужни су да међусобно сарађују о питањима безбедности и здравља на раду.

XV. ИЗДАВАЊЕ ДОЗВОЛА ЗА РАД

Члан 118.

Пре почетка радова на висини, у дубини, у скученом простору, у простору са потенцијално експлозивним атмосферама, на енергетском објекту, при коришћењу опасне хемијске материје, рад у зонама у којима је присутна озбиљна, неизбежна или непосредна опасност или штетност која може да угрози здравље запосленог/них саме организације или организације који изводи радове потребно је да се руководиоца радова писаним путем обрати послодавцу, односно именованом саветнику, односно сараднику за безбедност и здравље на раду.

Послодавац, односно стручни саветник, односно сарадник у сарадњи са надлежним руководиоцем одређеног организационог дела, где су планирани радови издаје дозволу за рад.

Поступак и начин издавања дозволе за рад пре почетка радова је утврђен посебним интерним актом организације.

XVI. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 119.

У случају да су одредбе овог **Правилника** у супротности са **Законом**, до измене **Правилника** примењиваће се непосредно законске одредбе.

Члан 120.

Овај **Правилник** ступа на снагу даном његовог усвајања.

Београд, _____ 2025.

Председник Управног одбора

Dejan Frkovic
Дејан Фрковић, дипломирани правник

Обрађено на огласној табли Дома 18.06.2025.

Dejan Frkovic